

XIII. СЕДНИЦА
ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ
СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

држана 30. септембра 1921. године у Београду.

Председавао потпредседник др. **Светислав Поповић**.

Секретар др. **Славко Шећеров**.

(Почетак у 10 сати.)

Присутни Министри Саобраћаја и Пошта и Телеграфа.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Отварам 13. седницу Законодавног Одбора. Молим г. Шећерова, да прочита записник прошле седнице.

Секретар др. **Славко Шећеров** чита записник 12. седнице Законодавног Одбора.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има ли приговора на овај записник? (Нема.) Приговора нема. Записник се оверава.

Част ми је известити да је, на јучерашњој седници изабрани пододбор законодавног одбора за преглед законских предлога о централној управи, о државном савету и о управним судовима, данас пре подне одржао седницу и известио, да се конституисао. И то за председника пододбора изабран је једногласно г. Љуба Јовановић, за потпредседника пододбора изабран је једногласно г. Јован Јовановић, а за секретара и известноца изабран је г. Фехим Курбеговић.

Прелази се на дневни ред. Реч има г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја сам на једном од прошлих састанака предложио, да Законодавни Одбор, пошто изгласа један законски предлог, пре него што се тај предлог спроведе влади ради обнародовања, претходно изабере два члана, који ће прегледати текст спремљеног нацрта и проверити, дали он у свему одговара ономе, што је законодавни одбор решио. Морам да нагласим да имам искуства, да сваки пут у »Службеним Новинама« не изађе онакав текст, какав је у Скупштини, у законодавном телу, био решен. Да се то не би дешавало са пословима, одлукама и будућим законима, који буду изашли из овога одбора, ја стављам свој предлог.

Ових дана имали смо искуство о потреби таквог предлога. Ми смо изгласали такав закон, о забрани извоза и о извозним тарифама. Не чиним овде никакве стварне примедбе ономе што је овде израђено, али смо видели, да се у том тексту на крају налази једна напомена, о којој је било реч у одбору, али коју одбор није решио. И тамо је изашла та напомена господина министра финансија, да се одобрење за извозни контингент неће издавати појединачно, него да ће се само утврђивати количина извоза, и да ће свако имати право да се тим користи. Г. Министар финансија је доиста казао, да ова изјава изађе у закону, али ми нисмо ништа решили о њој. Она је међутим у »Службеним Новинама« изашла као саставни део закона. У овоме специјалном случају

нема никаквих рђавих последица од тога. Али би могло бити обрнуто, да се нисмо слагали и да смо пустили, да је Министар нешто рекао, али ми то нисмо усвојили. Кад би било тих оверача овога текста, кад би било прегледача, они би на све то обратили своју пажњу.

Ја знам из искуства у Српској Скупштини, да је било случајева, да се води велика дискусија око тога, да се нешто реши у једном или другом смислу и Скупштина и Министар усвоје нешто у једном смислу. Кад изађе штампано, види се, да је проглашено као закон и да је постало законом готово оно што је одбачено. Више пута могу бити то и нека саучешништва намерна, да изађе као закон нешто што Скупштина није решила. Ја знам и овакав случај, који је у пракси дао врло чудан поступак. Господа Београђани и Србијанци знаду врло добро, да је као једно од великих оруђа и као стално оруђе за онструкцију у Скупштини послужило један пасус у пословнику о кратким питањима, која се упућују на министре пре почетка редовнога рада Скупштине. Могу вам рећи, да сам као Председник Скупштине хтео да видим, откуда је постао тај текст, који није имао оправдања и уверио сам се, да је случајно постао. Да је Скупштина решила и усвојила један предлог, који је у току дебате пао. Известилац је онда био г. Коста Тимотијевић, који је усвојио предлог, а и сама Скупштина га је усвојила. Г. Тимотијевић у ономе тексту на својем примерку уписао је првеним мастилом доцуне, како је Скупштина предлог усвојила, али није јасно прецртао што је пре тога било, тако да је изашло у тексту и оно што је пре тога било и оно што је Скупштина решила, тако да је настало шта Скупштина није хтела.

Ја ово наводим, може бити да су ти примери излишни, али наводим зато, да се види, да је потребно да се изабере прегледачи, јер врло често могу велики политички и други интереси од тога зависити. А да буде јасно, мислим, да не треба бирати сталне прегледаче, него да се за сваки поједини случај одреде прегледачи и то баш од оних људи, који су учествовали у раду и којима је потпуно познат законски предлог и његов текст.

Мој предлог гласи овако, да се доцуне пословник овом резолуцијом, да се за сваки усвојени законски предлог изабере из средине Законодавног Одбора два члана, који ће прегледати, дали спремљени текст у свему одговара ономе, што је Одбор одлучио, и затим оверити тако примљени текст.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Реч има г. др. Дулибић.

Др. **Анте Дулибић**: Било би потребно, да се она двојица, која ће бити изабрана да прегледају законе, ставе у споразум са известноцем од стране Владе. Затим бих ја молио, ако би било могуће, да би г. Председник изволио одредити, да сваки члан Законодавног Одбора добије један примерак

»Службених Новина«. Прије су те новине долазиле у поједине клубове, а сада више не долазе. Ја мислим, да би било потребно, да се сваком члану Законодавног Одбора даде по један примерак Службених Новина.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Како Законодавни Одбор нема за то посебног кредита, то ће се о томе известити г. Председник Скупштине.

Реч има господин Јовановић.

Јован Јовановић: Господо, ја сам хтео да кажем неколико речи поводом овога што је казао господин Љуба Јовановић. Ми смо још на оној седници, кад је господин Јовановић рекао, да треба да бирамо по два наша члана, који ће проверити и прегледати текст закона, који прођу кроз Законодавни Одбор, ми смо сви примили његов предлог. Ми смо знали, да је то потребно, што се може десити бон фоа, да се нешто друкчије унесе, провуче или одузме, но што је решено и ми смо се сложили с тим. То је добро. Ја бих молио, не само да предлог примимо, него да то унесемо и у пословник, тако да то постане једна одредба пословника, која ће важити за цео наш рад докле год буде трајао.

Што се тиче само оног закона, на који се позвао господин Љуба Јовановић да докаже, да се могу догодити грешке и ја сам хтео да скренем пажњу на тај факат. Нарочито једна ствар изишла је, како није требала да изађе. На пример стављена је на гласање одредба о царини на дрво. Ту је било речи о наплати извозне таксе на обло дрво и забрани извоза дрвета, које се употребљава за танинску индустрију. Одбор је био сложен — колико се ја сећам — да оптерети обло дрво и да на тај начин фаворизира домаћу индустрију; али је био против тога, да се забрани извоз танинског дрвета. У овоме закону ја видим, да обло дрво није оптерећено царином, ма да је одбор био за то, а оно друго отишло је зато, што је одбор био против њега. То је, видите, једна грешка. То је нешто што је учињено против интенција одбора.

О оној другој ствари, коју је поменуо господин Јовановић, да није решена у одбору а објављена је, а то је, да се не можемо вратити режиму личних извозница, него да ће контингенте колико буду одређени моћи да искористи сваки, истина је, да то није можда формално решено, али ја знам врло добро, кад је господин Министар Финансија казао, да он нема ништа против тога, управо да може његова изјава доћи као саставни део закона да се извознице неће делити у границама контингента, да је одбор пристао на то. Ми смо казали, добро, и то нам је било мило и пријатно: Одбор је то, дакле, стварно примио. Ја знам, да није формално стављено, да се гласа о томе, али зато што је Одбор био једнодушан. Дакле, и та ствар не може се сматрати да није примљена. Међутим, о оном другом питању, може да се каже, да није формално примљено. Дакле то су биле две разне ствари. За једну је одбор био да се утврди а друга да се одбаци, и ту није поступиено правилно. Овде, у овом другом случају, ја мислим, да је поступиено правилно, да је ова одредба правилно примљена, и ако није формално метнута на гласање за то, што је као што сам казао, цео одбор био једнодушно за то. Али да се у будуће не би понављале овакве ствари, ја бих

молио, да се предлог господина Јовановића прими и да уђе као саставни део Пословника.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Има реч господин Јован Јовановић.

Јован Јовановић: Ја сам устао да поткреним предлог господина Љубе Јовановића о овоме обравању текстова, које ми овде утврђујемо, и ја мислим, да би добро било, да то уђе и у састав самога Пословника, да се то уведе као пракса и за све друге ствари.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Поводом изјава, које су ишле о раду у прошлој седници, ја морам да изјавим, да сам ставио на гласање предлог, који је поднео господин Жерјав, да сам ставио заједнички обадве ствари на гласање, и предлог господина Жерјава је у целости одбачен. Да је било изјављене жеље или приговора, да треба гласати о сваком ставу посебно, ја бих ставио на гласање сваки став посебно.

Што се тиче учињенице, да је у текст закона ушла напомена како је објављена у новинама, ја мислим, да је ту све у потпуном реду. Господин Јовановић је казао, да изјава господина Министар није довољна, него да она треба да уђе у текст закона, и господин Министар је а и цео Одбор на то пристао. С обзиром на такво једнодушно изражење сагласност, ја сам сматрао, да о овој ствари не треба ни гласати, већ да је можемо одмах узети за примљену. Дошло је до трећег читања. Ја сам сматрао, да тај текст треба прочитати онако, како је усвојен. Међутим, господа су изјавила, да је сувишно да се то сада чита, и онда смо сматрали, да је то прочитано онако како је било написано и како је и општањено у »Службеним Новинама«. То је оно, што је све одгласано са оном изјавом господина Министра Финансија, коју је Одбор примио. Због тога смо и сматрали, поглавито на трећем читању, да је текст примљен онако, како је и објављен.

То сам имао да изјавим поводом учињених напомена.

Јован Јовановић: Дакле, да примимо к знању ову изјаву и ово објашњење, али да у будуће увијек стављамо на гласање, да се не би овакве ствари поново десиле.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Пошто се нико није јавио за реч, гласаћемо о предлогу господина Љубе Јовановића. Предлог гласи: »За сваки усвојени законски предлог, бирају се из средине Законодавног Одбора два члана, који ће прегледати да ли спремљени текст у свему одговара ономе, што је одбор одлучио, и затим проверити тако утврђени текст«.

Ко прима овај предлог нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Сви седе.)

Предлог је једногласно усвојен.

Прелазимо на другу тачку дневнога реда: расправу о извештају V. секције.

Молим господина извештоца, да прочита овај извештај.

Извештај др. **Славко Шећеров** чита извештај, који гласи:

ИЗВЕШТАЈ

V. Одсека Законодавног Одбора о прегледу привремених закона, уредаба, правилника и решења Министарског Савета и других акта и одлука са одређеним роком трајања законског зна-

чаја, изданих у времену од 1. децембра 1918. год. до дана проглашења Устава, спроведених из ресора: 1. Министарства Саобраћаја; 2. Министарства Пошта и Телеграфа; 3. Министарства Грађевина; 4. Министарства Пољопривреде и Вода; 5. Министарства Шума и Рудника и 6. Министарства за Аграрну Реформу, у смислу чл. 130. Устава.

Одсек се је у првој својој седници, одржаној у Београду 4. августа ове године, конституисао овако:

За председника изабран господин др. Грегор Жерјав:

За Потпредседника госп. Веља Вукићевић.

За Секретара госп. Јосип Дрофеник.

Одсек је у три наредне седнице, одржане у Београду 6., 7. и 8. септембра, решавао о уредбама и т. д., које су именована Министарства правремено у смислу чл. 130. Устава предложила и које су набројане у списку страна 16.—19. »Службене Новине« број 195 од 3. Септембра 1921. године.

Преглед уредаба, које се тичу организације Министарства, одсек је одложио, док се у Народној Скупштини не реши пројекат закона о централној управи, којег је Влада предложила, да се могу онда те уредбе преиначити и саобразити са поменутиим законом.

То су уредбе Министарства Саобраћаја бр. 4. списка, Министарства Пошта и Телеграфа бр. 1., Министарства Грађевина бр. 1. и 3., Министарства Пољопривреде и Вода бр. 1., 2. и 3., Министарства Шума и Рудника бр. 1., 2., 6. и 7. и Министарства за Аграрну Реформу бр. 2. и 3. списка.

О осталим уредбама појединих Министарстава предлаже Одсек, да се прими одлука као што следи:

I. Министарство Саобраћаја.

1. Остају у важности без измена:

број 1 списка: Уредба о изједначењу ранга и унапређења железничких службеника у подручју дирекције државних железница у Београду од 25. VIII. 1920. године. »Службене Новине« број 277;

број 2 списка: Уредба о пренашању послова техничке поморске службе као и управе на пристаништима речним из компетенције Министарства Пољопривреде и Вода у компетенцију Министарства Саобраћаја од 30./7. 1920. г. »Службене Новине« бр. 278;

број 5 списка: Уредба о капетанијама пристаништа од 16. II. 1921. г. »Службене Новине« број 57;

број 6 списка: Уредба о превозињу особља државних саобраћајних установа у крајевима ван Србије и Црне Горе на динарске плате од 27. VI. 1921. год. »Службене Новине« бр. 158.;

број 7 списка: Наредба поморске области у Бакру од 20. X. 1919. г. бр. 1300 »Упис Поморско-Трговачких Бродова и лађа«;

број 8 списка: Наредба Поморске области у Бакру од 26. X. 1919. г. бр. 1400. »Упис јахта«;

број 9 списка: Наредба Поморске области у Бакру од 1. II. 1919. г. бр. 1550 »Лучке Пристојбе«;

број 10 списка: Наредба Поморске области у Бакру од 5. II. 1919. г. бр. 1600 »Мерење Товарности бродова (баждарење)«.

број 11 списка: Наредба Поморске области у Бакру од 20. XI. 1919. бр. 1750 »О поморском риболову«;

број 14 списка: Уредба Министарства Саобраћаја о регулисању година службе нижњерима и поднижњерима, који су због ступања у војску или пре или у току рата морали дати оставку на државну службу у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. »Службене Новине« бр. 269 од 30. VI. 1920. год.

Уредбе бр. 5, 7 до 11 списка чисто су стручног значаја и по садржини реценција већ прије постојећег правног стања.

Уредба бр. 6 списка је фактички проведена, одговара односним уредбама других Министарстава, а не прејудницира доцнијем решењу путем закона о чиновницима.

Уредбе бр. 1 и 14 списка имају за циљ, да омогућују поправљење утицаја рата на ранг и пензију оних службеника, који су због службе у рату били општењени или су морали дати оставку на државну службу.

Ове уредбе су већ проведене. Али пошто се утицај рата појављује не само код службеника државних железница, него код чиновника и службеника свију грана државне управе, узео је Одсек ово за повод, да предлаже резолуцију, којом се влада позива, да у закону о чиновницима у прелазним наређењима предложи на јединственим начелима засновано решење за чиновнике и службенике свих грана државне управе као што је то већ и у другим државама учињено.

2. Укидају се:

број 12 списка: Објашњење чл. 47. закона о уређењу српских државних железница, обнародовано 18. III. 1919. год. »Службене Новине« бр. 20;

број 13. списка: Уредба Министарства Саобраћаја о издавању под закуп права превоза преко река и језера, који леже у унутрашњости Краљевине, обнародовано у »Службеним Новинама« бр. 100 од год. 1920.

Објашњење број 12 јесте у опреци са начелима Устава, према којима је само ствар судова да тумаче законе, а према изјави Владе сада већ безпредметно.

Што се Уредбе под 13. тиче, Одсек предлаже, да се ова уредба укида и то из следећих разлога:

Уредба о издавању под закуп права превоза преко река и језера, која леже у унутрашњости Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, објављена је по Министру Саобраћаја у »Службеним Новинама« 7. маја 1921. године и одређује, да Министарство Саобраћаја односно Дирекција за Речну Пловидбу издаје под закуп у корист државну право превоза преко језера и река, која протичу кроз краљевину. Но ипак, давање под закуп права превоза преко граничних река (бродарине и возарине) и језера издају царинске власти по правилима од 6. јануара 1894. год.

У уредби одређује се, да капетаније пристаништа издају под закуп јавном лицитацијом ова права а где нема капетаније, ереска власт. Шта треба разумети под ереском влашћу, да ли полицијску власт односно ереско начелство или ереску финансијску управу, није јасно по Уредби. Како у нашој држави има врло мало места са капета-

нијама пристаништа, стварно би издавали право превоза средске власти т. ј. или начелство или Финансијске Управе. Ако би средско начелство издавало, оно би предало новац средској финансијској управи, где би се исти водио као приход Министарства Саобраћаја. Ако би финансијске управе вршиле лиценцију, поступак би био скраћен и резултат исти. Досадашње стање на пример у Војводини било је слично само што је то право »регално« није било монополисано у оваком облику као што је то по овој Уредби.

Да ли држава треба да врши Монопол превоза и да исти издаје под закуп као што то ова уредба прописује?

По Уставу чл. 117. одређено је, да државном имовином управља Министар Финансија, у колико то закон другачије не одређује и у истом члану је утврђено, да су руде, лековите воде и врела и природне снаге својина државна. Као што се по овој стилизацији види, само су лековите воде својина државна те обичне воде као што су реке и језера не подразумевају се и не уврштају се у својину државну. Могли би смо их подвести под појам »природне снаге« али све кад бисмо и признали, да воде (језера и реке) јесу природне снаге, то искористићавање њихових снага било би својина државна и оно би имало да се врши по законској повластици. Право превоза и његово закупљивање од стране Министарства Саобраћаја представља монопол превоза на свим унутрашњим рекама и језерима у нашој држави и ако би се оно заиста и извршило, било би највећа сметња саобраћају у неким крајевима. Међутим, да ли се може установити оваква врста монопола само на основу једне уредбе, коју је потписао један једини Министар и која не носи ни Краљев потпис? Старо право регално било је још на снази на појединим местима и Министарство је генералисало ово право те је створило од појединачког случаја монопол. Превоз између општина, срезова и области, који се врши преко река и језера, није у ствари никакво искористићавање природних снага да само употреба водене и обалске површине. Међутим већ по законима, који вреде за рибарство, сопственик обласних површина има право и на употребу рибарских површина. И као што је случај у Бачкој око Апатина, сви ови сопственици створили су друштво; које је после издало у закуп целокупну рибарску површину. Ако би се признао монопол превоза држави, тада би било још оправданије, да се призна и монопол у рибарству. Међутим ово није случај и до њега не ће доћи.

Са гледишта економског, превоз између појединих општина, срезова и области спада у сферу интереса тих самоуправних јединица. Ко ће, како ће и где ће се вршити превоз, регулисаће најбоље месне управне власти и по мом мишљењу најподесније је са гледишта економског препустити ово питање самоуправним властима.

Сем тога, по чл. 96. предвиђа се, да у кругу рада самоуправних обласних управа спада и брига око обласних саобраћајних установа. С тога је природније да се и питање превоза остави овим управама а држава има права да наплаћује или од закупца или од онога, који превоз врши, порез на приход или може да уведе и порез на превоз. Али у томе случају требало би увести у првом

реду порез на превоз железницама, а не на скеле и чамце.

Већ из горњег излагања јасно је, да би највећим делом право превоза издавали под закуп средске власти; оне би и порез на приход наплаћивали. Сада, да ли ће се новац водити на име Министарства Саобраћаја или Финансија, без значаја је по државне приходе. Главни је да се приход наплаћује. По свему овоме ова уредба је сувишна. С формалног гледишта није исправна. Начелно не извире и не ослања се на Устав и није сагласна са чл. 96. и 117., а техничко извођење ослања се на друге власти. Са гледишта економског је штетна, јер уводи монопол превоза и терети поједина села и општине, које леже поред река и језера.

Претрес уредбе о штрајку бр. 3 списка, Одсек је одложио, јер је за њу потребан нарочити реферат.

II. Министарство Пошта и Телеграфа.

1. Остаје у важности без измене:

број 3 списка, Уредба о привременом регулисању звања и плата поштанских телеграфских чиновника и службеника ван Србије и Црне Горе од 27. 6. 1921. год. »Службене Новине« бр. 158.

2. Мења се:

број 2 списка: Уредба о поштанском, штедном, чековном и вирманском промету у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, од 26. 7. 1921. год. бр. као што следи:

у чл. 1. уврсти се после првог става нов став: »Поштанска штедионица са поштанским чековним заводима је (самостално) правно лице; свукупна нетрина актива јамчи у првом реду за покриће уложака и других нетрина пасива, а јамство државе, предвиђено у првом ставу, наступи тек у случају кад Поштанска Штедионица не би могла удовољити својим обавезама«.

У чл. 3. други став, тачка 1. има да гласи: »да даје зајмове на заложене вредносне државне хартије, хартије за које држава јамчи, хартије самоуправних јавних тела, заложнице хипотекарних завода и обавезнице задружних савеза, изузевши акције. (Види чл. 34. тачка 2. б);

после тачке 5. уврсти се као тачка 6:

»Да комисионосно купује и продаје страну валуту, менице и чекове, које гласе на иноземство«.

Тачка 6. постаје тачка 7.

У чл. 34. други став, тачка 1. а) гласи:

»Куповином: државних хартија (папира) и хартија за које држава јамчи; зајмова самоуправних тела«.

Тачка 2. а) гласи:

»Улагањем на текући рачун уз кратки отказни рок код добро фондованих новчаних завода (задружних и незадружних), који су у Краљевини протоколирани (контокурентни улошци).«

У чл. 35., 3. став има да гласи:

»Вишак, који преостане после намирења горњих зајмова, мора да се употреби:

1. до 1% за награду чланова надзорног већа:

2. до 5% за награду оних службеника Поштанске Штедионице и чековних завода, који су својим радом заслужили нарочиту награду на

основи правилника који ће израдити министар пошта. Висину награде после одобрења биланса одређује Министар Пошта и Телеграфа у споразуму са Министрима Финансија и Трговине и Индустије;

3. 1% се ставља на расположење Министру Просвете, да може, према правилнику, који ће сам прописати, наградити марљиве ђаци основних школа са уложним књижицама Поштанске Штедионице, винкулисаним до пунолетности;

4. 30% остатка за оснивање односно повећање подлоге (резервног фонда) до висине прописане у наредном члану 36.;

5. Што преостане има се унети као приход у државну благајну као буџетски приход поштанске управе.

После чл. 35. има се унети нов члан 36., који гласи:

»Главна Контрола дужна је да прегледа билански рачун добитка и губитка најдаље за 4 месеца, рачунајући од дана кад јој исти буде упућен на преглед.

Овај преглед врши Главна Контрола у самој Штедионици односно према потреби и у чековним заводима. Када се Главна Контрола увери упоредјујући књиге и рачуне Поштанске Штедионице са поднесеним билансом и рачуном добитка, да је све тачно и исправно потврђује тачност биланса и рачуна добитка и губитка уверењем од стране својих изасланика на самом билансу у два примерка. Један задржавају изасланици за Главну Контролу, а други се чува код Поштанске Штедионице. Ако Главна Контрола наведене рачуне не пронађе тачним, упућује своје примедбе Министрима, који су по чл. 39. став 3., надлежни за испитивање годишњих рачуна.

Ако Главна Контрола у року од 4 месеца, рачунајући од дана када су јој рачуни на преглед послати, не би извршила преглед биланса и рачуна добитка и губитка, поменути рачуни Поштанске Штедионице сматраће се исправним.

Чл. 36. постаје чл. 37. У првом ставу да се замени.

Чл. 37., 38., 39. и 40. постају члановима 38., 39., 40. и 41.

Ове измене закључује Одсек у циљу што бољег уређења Поштанске Штедионице.

Под бр. 4 списка поменути предлог Министра Пошта и Телеграфа о измени чл. 41. привременог закона о буџетским дванаестинама за јуни до децембра 1921. год. одступа се Одсеку I. на надлежно решење.

III. Министарство Грађевина.

1. Остаје у важности без измене:

Број 8 списка наредба повереништва за јавна дела у Љубљани од 19. 12. 1921. год. Ур. 1. шт. 493 о поступку са парним котловима, који су били куљени без довољних докумената од господарске комисије за стварну демобилизацију у Љубљани.

Овом наредбом изменили су се пређашњи прописи због променених прилика после рата.

2. Мења се:

Број 7 списка: Наредба Дежелне Владе за Словенију од 7. 1. 1920. г. Ур. 1. бр. 19 у толико, да у § 1. отпадне ограничење »за лето 1920.«

Овом наредбом измењен је постојећи закон из разлога, што је падаше вредности новца изискивало повишење приреза.

Наредба је била издата само за годину 1920., али потреба постоји да се ово ограничење изостави.

О решењима Министарског Савета бр. 4. и 5. списка Одсек је затражио објашњења од Министра Грађевина, а решење Министарског Савета од 5. 3. 1901. број 2 списка враћа се Министарству, јер нема законског значаја.

О наредби Дежелне Владе за Словенију од 3. 7. 1919. год. бр. 565. Ур. 11. (бр. 6 списка), којом се је издала задужбина за техничко — високошколске фондове и Одсек предлаже, да се не донесе никаква одлука.

IV. Министарство Пољопривреде и Воде.

1. Остају у важности без измене:

Број 4. списка: уредба о контроли семена културних биљака, од 23. 3. 1921. год., »Службене Новине«, бр. 65.

Број 10 списка: Уредба о устројству државних ергела у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца од 16. 7. 1920. год. »Службене Новине« број 134;

Број 11. списка: Уредба о свиларској служби и унапређењу свиларства од 30. 6. 1920. год., »Службене Новине« бр. 174;

Број 14 списка: Уредба о оснивању водних задруга у предатним границама Краљевине Србије и Црне Горе од 27. новембра 1920. г. »Службене Новине« број 53;

Број 15 списка: Уредба о окружним управним и средским марвеним лекарима у Краљевини Србији и Црној Гори од 14. 6. 1920. год., »Службене Новине« број 144.;

Број 16 списка: Решење Министарског Савета од 4. 11. 1920. год. о додатку на путовање марвеним лекарима, »Служб. Новине«, бр. 70;

Број 17 списка: Решење Министарског Савета о граничним марвеним лекарима од 18. 8. 1920. год. необнародовано;

Број 23 списка: Наредба Одељка за кметништво Дежелне Владе за Словенију, од 11. 2. 1919. год., шт. 354. Ур. 1. о марвеним лекарима;

Број 24. списка: Наредба Повереништва за Кметијство Дежелне Владе за Словенију од 21. 5. 1920. год., шт. 139., Ур. 1., којом се повишују таксе за рибарске књижице;

Број 26 списка: Наредба целокупне Дежелне Владе за Словенију од 2. 6. 1920. год., шт. 255. Ур. 1., о полицијској контроли извозног промета преко државне границе односно према демаркационе линије.

Све поменути уредбе односно решења стручног су значаја, изискиване по потреби управе, да се регулишу материје, за које није било до сада никаквог прописа или где је због прилике после рата било потребно постојеће законе изменити или доунити.

2. Мењају се:

број 6 списка: Правилник за утамањивање скакаваца од 26. 2. 1921. год., »Службене Новине« бр. 67. тако, да се дода после чл. 5. нов члан 6., који гласи:

»Овај правилник важи и за Црну Гору«;

број 8 списка: Уредба о основању средњих пољопривредних школа од 27. 11. 1920. г. »Службене Новине« број 5. тако да има члан 37., ал. 1. да гласи:

»Суплентом средње пољопривредне школе може постати кандидат, који је свршио високу пољопривредну школу или пољопривредни факултет у земљи или на страни«.

број 9 списка: Уредба о изменама и допунама закона о нижим школама, за пољску привреду од 28. 9. 1920., г., »Службене Новине« број 252. тако да члан 18. тачка 1. гласи:

»Суплентом може постати лице, које је свршило вишу пољопривредну школу у земљи или на страни«.

Број 12 списка: Уредба о изменама и допунама закона о обнављању и унапређењу виноградарства од 22. 3. 1921. г., број 83, »Службене Новине«, тако да има члан 22. Уредбе да гласи:

»Министар Пољопривреде и Вода може према указаној потреби и у другим виноградским центрима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца заснивати енолошке станице сличне станици у Вукову са истим циљем из чл. 1. тач. 5. са истим уређењем као у чл. 6. тач. 2. овога закона«.

После чл. 22. дође нов члан 23.:

»У циљу одржавања наших вина на достојној висини, што је неопходно потребно за јачање извоза вина, забрањује се како по државним и приватним расадницима тако и по виноградима размножавање и сађење оних хибрида америчке лозе и хибрида између америчке и европске лозе, који рађају непосредно без каламљења. Изузетни се могу само они хибриди, за које да одобрење Министарство Пољопривреде и Вода«.

Члан 24.:

»Овај се закон проширује на целу Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. Министар Пољопривреде и Вода саобразиће све државне и приватне лозне расаднике, њихово особље као и путне наставнике виноградарства и винарства у целој држави одредбама овога закона чим буџетска могућност то буде допустила«.

И члан 25.:

»Овлашћује се Министар Пољопривреде и Вода, да у смислу ове уредбе прошири Правилник за њено извршење«.

Што се правилника бр. 6. списка тиче, прописан је он на основу закона о ушитавању штетних животиња и биљака и заштити корисних животиња, који закон важи за Србију; према томе имао би само значај једне уредбе за извршење закона. Али, пошто поменути закон није још проширен за Црну Гору, где се скакавци нарочито појавили, требало је Правилник узаконити и његову важност проширити и на Црну Гору.

У Уредби о средњим и нижим пољопривредним школама изоставља се захтев, да морају суплентима постати само они, који су изашли из средњих школа на високу пољопривредну школу, јер је то ствар закона о високим пољопривредним школама, под којим се условима могу примати слушаоци.

Уредба о изменама и допунама закона о обнављању и унапређењу виноградарства допуњује се према предлогу Владе и закон, који је од велике важности за целу виноградарску грану, проширује за целу државу.

3. Правилник и норме о контроли семена културних биљака као и таксе за испитивање семена под Бр. 4. списка и

Упутства за утамањивање скакаваца под Бр. 6. списка, враћају се Министарству, јер немају законског значаја, него су само уредбе за примену закона (чл. 94. Устава.).

Решавање о уредбама бр. 5, 7, 13, 18, 19, 20, 21 и 22 списка Одбор је одложно, док се постигне споразум са Министром Пољопривреде о потребним изменама и допунама.

V. Министарство Шума и Рудника.

1. Остају у важности без измене:

број 11 списка: Наредба Дежелне Владе за Словенију, којом се шумско полицијски прописи, који важе у Словенији, проширују на Прекомурје, од 19. 5. 1920. године, шт. 103. Ур. л.;

број 12 списка: Наредба Министарства Шума и Рудника од 1. 10. 1919. год., бр. 8.596 о уврштењу шумара у категорију чиновника групе Е за Словенију и Далмацију. Необнародована;

број 13 списка: Наредба Министарства Шума и Рудника од 1. 7. 1919. год., бр. 7.418 о уврштењу шумарских чувара у категорију слуга за Словенију и Далмацију. Необнародовано;

број 15 списка: Наредба Дежелне Владе за Словенију о прописима ловостаја од 30. 12. 1919. год. ур. л. шт. 827;

број 16 списка: Наредба Дежелне Владе за Словенију од 19. 2. 1921. год., ур. л. шт. 64 о варству ретких и типичких животиња и биљака;

број 17 списка: Наредба Министарства Шума и Рудника од 30./7. 1920. год. шт. 307 ур. л. о трајању господарства шумама велепоседа аграрне реформе у Словенији;

број 18. списка: Наредба Министра за Аграрну Реформу и Министра за Шуме и Руднике од 27./4. 1921. год. о дознаци горивог и грађевног дрвета из велепоседа у Словенији. Необнародована.

Овим наредбама изменили су се постојећи закони, који важе у Словенији, због промена прилика после рата.

2. Мењају се:

број 4. списка: Правилник за шумску жандармерију од 28./4. 1919. г. Служб. Новине бр. 38. и

број 5. списка: Решење Министарског Савета од 4./1. 1919. год. необнародовано, којим се преимачују чл. 23. закона о шумама; тако да се у сваком дода на крају као нов став: »Овај правилник (односно решење) важи само до 31./12. 1924. године«.

број 10. списка: Наредба целокупне Дежелне Владе за Словенију од 19./5. 1920. год. Ур. л. шт. 241. о шумско-полицијским и водно-полицијским прописима тако, да § 6 други став има да гласи:

»При крајнем политичном областву се морају сечње, ки се намеравају извршити, пријавити писмено али усмено в часу од 1. јануарја до дне 31. марта али па в месецу августу свакега лета«.

§ 10. први став има да гласи:

»Кдор је сечње пријавил в часу од 1. јануарја до 31. марта ни ни прејел решитбе до 31. маја, сме сечње извршити. Равно тако сме сечње извршити, кдор је је пријавил месеца августа ни до 31. октобра ни прејел решитбе.

Пријавник па мора впоштевати все обстојеће годне преднице.«

Бр. 14. списка, Наредба Дежелне Владе за Словенију од 6./12. 1919. год. ш. 748. Ур. л. о ловачким картама тако да гласи:

»На постави ни в оквиру указа Господа Министра за Гозде ни Руднике в дне 30. октобра 1919. шт. 16.323. се одреја:

§ 1.

В днем 31. децембра 1919. изгубе вельавтност все ловске карте, дослеј задане в обмочју дежелне владе за Словенију, тер се уведоје пове спотне карте в вельавтностју за тисто коледарско лето за катеро се издане.

§ 2.

В днем 1. јануарја 1920. се уведоје:

1. Државна ловска карта: за ловскега ластника, закупника, госта, вельавна в сеј краљевини такса знаша 60 (шестдест) крон.

2. Знижана ловска карта за ловско варстве но ни законито надзорствено осебје изда се на захтево странке за ловишча до 500 ха по 1 извод, при вецјих ловишчих на за всаких надаљних полих 500 ха по 1 извод.

Такса знаша 30 К.

Знижана ловска карта вельавна ле за ловишча, за катера је ловски орган записежен: посамезни ловски орган сме бити записежен, туди за вец ловишч, задонча му на ена знижана ловска карта.

Ако ластник али закупник ловишча настави вец записежених органов, код знаша штевило по великости ловишча припадајочих знижаних ловских карт, имети морајо остали државно-ловско карто.

3. Шоларска ловна карта, вельавна ле за шолски ревир, такса знаша 2 Крони.

Разен таксе је плачати за посамезно карто преписани колек.

Друге врсте ловских карт се одиравијо.

§ 3.

Все државне ловске карте, задане на оземљу Краљевства Србов, Хрватов ни Словенцев изван Словеније, вельајо туди в Словенији ни еицер ле за,

а) ластнике лова,

б) закупнике лова,

ц) госте то је тисте осебе, ки се искажејо с повабилем на лов. То повабило смејо издати ле осебе, именоване под а) ни б), за своје, в повабилу наведено ловишче.

Српско ловско карто је здружена туди пра вица доношења ловске пушке.

§ 4.

Скрајна политична областва морајо најпознеје до дне 15. децембра всакега лета назнати штевило Разних ловских карт, потребних за приходње лето, гоздарскому одделку дежелне Владе в Љубљани. Ловске карте ки јих гоздарски одделек допошила скрајни политичним облаством, все строго зарачунајо тер морајо бити опремљене с оригинално урадио штампилујо гоздарскега одделка ни окрајнега политичнега областва. Об пошилању такс (§ 5.) је изказати оддајо ловских карт на тисковини, ки јо је заложил гоздарски одделек.

§ 5.

Все остали законити претешени о ловских картах останејо в вельави с то разлико, да се морајо згорај омењене таксе, виллаћене при окрајних политичних областвих, новцем всакега месеца послати Гоздарскому Одделку Дежелне Владе в Љубљани.

§ 6.

Таксе какор туди половина глоб, ки се изторјале заради престоиков ловских законитих долочил ни те наредбе, се стекајо в »Дежелни ловски заклад«, ки га управља гоздарски одделек Дежелне Владе за Словенију. Друга половина глоб се стека в убожни заклад обчине, в катере обмочју се је прекршитев вгодила.

§ 7.

Та наредба стоји в вельаво с днем 1. јануарја 1920.»

Правилник за шумску жандармерију (бр. 4. списка) ни решење Министарског Савста (Бр. 5. списка) измењује постојеће прописе о квалификацији за шумске жандарме, јер није било довољно персонала са прописаним квалификацијама на расположењу. Пошто је очекивати да ће се у току од две године ствар тако поправити да неће бити више оскудице у персоналу са довољном квалификацијом, ограничио је одсек важност поменутих изузетних прописа до истека 1924. г. О Уредби о ограничењу државних шума (бр. 3. списка) ни о решењима Министарског Савста (бр. 8. и 9. списка) Одсек није још коначно решио, пошто треба опширнијег штудија односно припреме предлога за измену закона који важи у Хрватској.

V. Министарство за Аграрну Реформу.

О уредбама итд. Министарства за Аграрну Реформу, у колико се не тичу устројства самог Министарства (бр. 2. и 3. списка), којих претрес, као што је већ уводом поменуто, одлаже се до закона о централној управи, морао је Одсек пре свега заузети начелно становиште о својој надлежности за решавање ових уредаба с обзиром на пропис Устава чл. 130. друга алинеја. Према овоме пропису »Привремени закони, уредбе етц., који се тичу аграрних односа у земљи, могу се мењати само законодавним путем«. Законодавни Одбор дакле за преглед таквих уредаба не би био надлежан. Али шта је подразумевати под аграрним односима? Ако су то све ствари, које у опште потпадају у делокруг Министарства за Аграрну Реформу, дакле и деоба велепоседа, колонизација добровољаца, насељавање јужних крајева итд., онда би Одсек морао свој рад да ограничи само на устројство Министарства ни у њему потчињених аграрних надлештава. Ово становиште заузима у ствари и сам Министар за Аграрну Реформу, који држи, да су све потоње уредбе у основи само провађање прве и темељне уредбе од 25./2. 1919. год. т. ј. Претходних одредаба за припрему аграрне реформе, а пошто за решавање о овој основној уредби Законодавни Одбор није надлежан, не може ни бити за друге, које имају ову за базу.

Одсек међутим налази, да је под аграрним односима разумети само односе између носиоца господарских права и кметства, дакле кметске и

кметским сличне односе из партиархалног доба, тако да би биле изузете из надлежности Законодавног Одбора само уредбе бр. 1., 7., 8., 10., 30. и 46. списка, све друге пак би подлежале његовом прегледу. Члан одсека народни посланик г. Михајло Аврамовић је одвојно чак мишљење, да подлежи ревизији и прва темељна уредба у колико се не тиче ових специјалних аграрних односа. Одсек није прихватио ово мишљење, и то с обзиром на дигитиру чл. 130. Устава, према којој су изузети извесни закони и уредбе у целости из компетенције Законодавног Одбора, («који се тичу», »у колико се тичу»).

У надлежности Законодавног Одбора би петнаесте дакле осим уредаба о устројству Министарства и Аграрних Дирекција уредбе бр. 5., 6., 11. до 20., 26. до 29., 31. до 45., 47. до 48. списка.

Одсек предлаже, да Законодавни Одбор прими одлуке садржане у овоме извештају и да извештај прими к знању.

Београд.

Известилац Одсека, Председник Одсека,
Др. **Славко Шећеров** с. р. Др. **Грегор Жерјав** с. р.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Прелазимо на расправу о овом извештају. Ја бих молио да чујем предлоге за поједине уредбе.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Остаје и даље у важности без измена, број 1. списка уредба о изједначењу ранга и унапређењу железничких службеника у подручју државних железница у Београду од 25./8. 1920. год. »Службене Новине» број 277.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Ја мислим, господе, да овако поступимо са оваквим стварима код уредаба: где од стране секција не постоји предлог за измену него предлог да се уредба у целости оснажи, ја мислим, да не правимо себи сувишан посао, да скратимо поступак и да ја питам, у првом реду, Законодавни Одбор, да ли прима дотичну уредбу у целости и ако уредба буде у целости примљена, да питам да ли прима у појединостима, односно ако нема предлога за измену појединих чланова и пошто буде примљена и у појединостима, да се врати цела ствар секцији, да секција у смислу тога закључка донесе свој предлог у законској форми. Тако на пр. ако ова прва уредба буде примљена, имала би секција да редигује уредбу као закон о изједначењу ранга и унапређењу железничких службеника и онда бисмо ми тако редиговани текст примили у трећем читању.

Јован Ђонович: Ја мислим, да тако можемо да поступимо али, наравно, ако неко направиле примедбу, ма да секција предлаже извесну уредбу без измене, онда, у том случају, не можемо тако поступити. Али кад секција не предлаже измене, а ниједан члан Законодавног Одбора не прави примедбе, онда можемо поступити као што је г. председник предложио.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Тако сам и ја мислио. Онда ћу ставити на гласање: да ли Одбор прима уредбу о изједначењу ранга и унапређењу железничких службеника у целости. Господа, која је примају нека изволе седети, а господа која су против нека изволе дићи руку? (Сви седе.)

Уредба је примљена у целости за подлогу специјалне расправе.

Да ли има ко од стране госпoде чланова Законодавног Одбора предлог за измену кога члана те уредбе? (Нема.) Предлога нема, ја мислим, да могу да прогласим, да је ова уредба и у појединостима примљена.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита уредбу број 2. списка: да се из надлежности Министарства Пољопривреде и Вода (Генералне Дирекције Вода) искључе и у надлежност Министарства Саобраћаја пређу радови означени под тачком 4. члана 26. уредбе о устројству Министарства Пољопривреде и Вода и предлаже ову уредбу без измена.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има ли од стране госпoде чланова Одбора приговора тој уредби? (Нема.) Пошто нико од госпoде не предлаже никакву измену, предлажем Одбору да се уредба прими без измене. (Прима.)

Одбор је примио уредбу у целости.

Има ли приговора у појединостима појединим члановима те уредбе.

Јован Јовановић: Ја бих замолио г. известивоца, да ми каже ово: Ја сам у новинама негде читао и то специјално, мислим, у приморским новинама, које су се биле узбуниле због Сједињавања поморске службе са Министарством Саобраћаја. Тражено је, да се одвоји за себе. Да ли неће ту бити измене саме администрације поморске службе.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Неће. Колико ја знам, ову уредбу је министарство Саобраћаја предложило без икакве измене и у самој секцији ниједан члан није се нашао да приговори.

Љуба Јовановић: Сад није на решавању тај предмет, о коме г. Јован Јовановић говори. Ово је са Министарства Пољопривреде и Вода пренесено на Министарство Саобраћаја а што се тиче организације саме службе, овде се о томе не говори него у другој уредби, колико се ја сећам, у уредби о уређењу Министарства Саобраћаја. Кад будемо о томе радили, онда ће то бити расправљено.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Ова уредба, то је решење Министарског Савета о преносењу послова техничке поморске службе као и управе на пристаништима речним из компетенције Министарства Пољопривреде и Вода у компетенцију Министарства Саобраћаја од 30. јула 1920. г., Службене Новине бр. 278.

Петра Марковић: Ја сам друго питање хтео да истакнем. Ја не видим, да ли ту ико представља Министарство Саобраћаја, да ли има ко одређен од стране владе, јер је врло незгодно да примамо ствари а да нема никoга из тога Министарства Саобраћаја.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Били су присутни представници Министарства Саобраћаја у V. секцији.

Петра Марковић: Можда ће бити неких измена, јер кад ми уредбе дефинитивно примимо, не можемо их више мењати, а треба неко у име Министарства Саобраћаја да нам каже, да ли је ово добро или није.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Представници Министарства Саобраћаја били су у V. Одсеку. То можете, г. Марковићу, од г. Председника тражити.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Ја ћу обавестити г. Министра Саобраћаја, да ми држимо седницу Законодавног Одбора и да расправљамо његове уредбе, а докле одређујем паузу од неколико минута.

(Настаје пауза. — После паузе.)

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Настављамо прекинуту седницу. Уредба под Бр. 2. о пренашању послова техничке поморске службе као и управе на пристаништима речним из компетенције Министарства Пољопривреде и Вода у компетенцију Министарства Саобраћаја од 30. 7. 1920. год. примљена је у начелу. Има ли ко у појединости да учини о овој уредби какав приговор? (Нема.) Тиме је ова уредба примљена у појединости. О уредби о истрајку није одбор још поднео извештај. Кад одбор поднесе извештај, онда ће се и о тој ствари решавати.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Уредбе Министарства Саобраћаја бр. 4. као и Министарства Пошта и Телеграфа бр. 1., Министарства Грађевина 1. и 3., Министарства Пољопривреде и Вода 1., 2. и 3., Министарства Шума и Руда 1., 2., 6. и 7. и Министарства за Аграрну Реформу под бр. 2. и 3. тичу се организације и устројства дотичних Министарства. Према томе одлажу се до год се не поднесе и не прими предлог закона о централној управи.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** О тим законским предлозима за сад још није поднесен извештај Одбору и с тога о њима не може се дискутовати.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Секција предлаже да се Уредба бр. 5. списка Уредаба о капетанијама пристаништа, од 16. 2. 1921. год. »Службене Новине« бр. 57., прими без измене.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Има ли од стране господе посланика приговора тој Уредби? (Нема.) Прима ли Одбор уредбу за подлогу специјалне расправе? Има ли ко од господе посланика да приговори тој уредби у појединостима? (Нема.) Пошто нема приговора то објављујем, да је примљена и у појединостима и да су одредбе од 1.—71. ове уредбе примљене и у појединостима.

Прелазимо на расправу Уредбе бр. 6.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Одсек предлаже да се Уредба бр. 6. списка, о превођењу особља државних саобраћајних установа у крајевима ван Србије и Црне Горе на динарске плате од 27. 6. 1921. године — Службене Новине бр. 158. — прими без икаквих измена.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Да ли има од стране господе посланика каквог приговора тој Уредби? (Нема.)

Министар Саобраћаја **Никола Узуновић:** Овде има једно питање о станарини, које је још спорно, па би због тога требало ову Уредбу вратити у секцију, да се и то питање расправи.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Ја примам, као известилац предлог господина Министра Саобраћаја, да се ова Уредба врати секцији.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Пошто се г. известилац слаже са предлогом г. Министра Саобраћаја, да се ова Уредба врати секцији, она се враћа секцији. Прелазимо на расправу Уредбе бр. 7. списка.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Одбор предлаже, да се узакони и да остане без измена Уредба бр. 7. списка: Наредба поморске области у Баку од 20. X. 1919. год. бр. 1300. »Упис поморско-трговачких бродова и лађа«.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Има ли од стране господе посланика предлога, да се учини каква измена у овој Уредби, или какав приговор?

Љуба Јовановић: Ја бар нисам добио ту Уредбу, те не знам ништа о њој. Ако није велика, молио бих да се прочита.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Прилично је велика, али, ако желите, г. известилац ће је прочитати.

Љуба Јовановић: Онда не тражим да се чита.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Пошто је г. Јовановић одустао од вахтева, да се ова Уредба чита, она се неће читати. Има ли од стране господе посланика каквог приговора овој Уредби? (Нема.) Прима ли Одбор ову Уредбу за подлогу специјалне расправе? (Прима.) Прелазимо се на претрес у појединостима. Има ли ко од господе посланика какав предлог, да се који члан ове Уредбе измени? (Нема.) Пошто нема никаквог предлога за измену, објављујем, да је ова Уредба примљена и у појединостима од чл. 1. до чл. 37.

Прелазимо на претрес Уредбе под бр. 8. списка.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Секција предлаже, да се узакони и прими без измене Уредба бр. 8. списка: Наредба Поморске области у Баку од 26. X. 1919. год. бр. 1400 »Упис јахта«.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Има ли приговора од стране гг. чланова Законодавног Одбора овој уредби? (Нема.) Пошто приговора нема, питам Одбор, да ли прима ову уредбу за предлог специјалне расправе? (Прима.) Проглашујем, да је Одбор примио ову уредбу за предлог специјалне расправе и прелазимо се на претрес у појединостима. Има ли предлога за измену којег члана ове уредбе? (Нема.) Пошто предлога нема за измену, проглашујем, да је Одбор примио ову уредбу од чл. 1. до 12.

Прелазимо се на расправу уредбе бр. 9.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита наредбу Поморске области у Баку од 1./11. 1919. год. бр. 1550 »Лучке пристојбе«.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Има ли приговора од стране гг. чланова Законодавног Одбора овој уредби? (Нема.) Пошто приговора нема, питам Одбор, да ли прима ову уредбу за предлог специјалне расправе? (Прима.) Проглашујем, да је Одбор примио ову уредбу за предлог специјалне расправе и прелазимо се на претрес у појединостима. Има ли предлога за измену којег члана ове уредбе? (Нема.) Пошто предлога за измену нема, проглашујем, да је Одбор примио ову уредбу од чл. 1. до чл. 13.

Прелазимо се на расправу уредбе бр. 10.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита уредбу Поморске области у Баку од 5./11. 1919. год. бр. 1600. »Мерење товарности бродова« (»баждарење«).

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Реч има г. Дулибић.

Др. Анте Дулибић: Ја бих желео ставити један упит на г. Министра Саобраћаја гледе тога, који је разлог, да нама није упућена ова уредба о организацији Поморске управе.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Господине посланиче, то је одложено и спада у тачку 4. (Др. **Ж. Миладиновић:** Ово објављивање примања уредаба од стране Председништва могло би бити краће.)

Пошто нема никаква предлога проглашујем, да је ова уредба од чл. 1. до 64. примљена и у појединостима. Прелази се на расправу уредбе бр. 11.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита наредбу Поморске Области у Бакру од 20. 11. 1919. год. бр. 1750. »о поморском риболову«.

Др. Анте Дулибић: Је ли изашла једна нова уредба?

Известилац др. **Славко Шећеров:** Није.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Пошто предлога нема, проглашујем, да је ова уредба у члановима од 1. до 45. примљена и у појединостима.

Прелази се на расправу уредбе бр. 14.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита уредбу Министарства Саобраћаја о регулисању година службе инжењерима и подинжењерима, који су због ступања у војску пре или у току рата морали дати оставку на државну службу у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца »Службене Новине« бр. 359. од 30. 6. 1920. год.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Реч има г. Ђоновић.

Јован Ђоновић: Ја бих молио да ми г. Министар Саобраћаја објасни, зашто је донео ову уредбу, којом се регулишу године службе инжењерима, који су због ступања у војску пре рата изгубили право на службу и пензију?

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Реч има г. Министар Саобраћаја.

Министар Саобраћаја **Никола Узуновић:** Господо, узима се да је овај прекид услед рата као један »вис«, па није право да ти људи због тога изгубе године службе. Уз то оне им се признају још и стога, што је велика оскудица у инжењерима и ако им се то право не даде, ми не бисмо имали у државној служби ни најпотребније инжењере.

Јован Ђоновић: Молим вас, господо, кад се не прецизира то, онда се може користити и онај, који је пре рата дао оставку, из некаквих других разлога. На пример и онај, који је дао оставку зато што је мислио да ради и да у приватној служби више заради; или из неког другог разлога. Такав, дајући оставку он је квнтирао са државном службом. Тако треба да буде.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Уредбе под 1. и 14. главног списка Уредаба имају за циљ да поправе утицај рата на ранг и пензију оних службеника, који су због службе у рату били оштећени или су морали дати оставку на државну службу. Ове су уредбе већ проведене. Али пошто се утицај рата појављује не само код службеника државних жељезница, него код чиновника и службеника свију грана државне управе. Одсек је зато ово за повод да предложи резолуцију, којом

се влада позива, да у закону о чиновницима у прелазним наређењима предлаже на јединственим начелима засновано решење за чиновнике и службенике свих грана државне управе као што је то већ и у другим државама учињено. (**Јован Ђоновић:** То је већ нешто друго.)

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Господо, гласаће се посебно о законском предлогу, а посебно о резолуцији.

Господа, која примају предложено уредбу за подлогу специјалне дебате нека изволе седети, а господа, која не примају нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је овај законски предлог примљен у начелу.

Прелазимо на расправу у појединостима. Има ли ко од госпoде чланова какав приговор на ову уредбу у расправи у појединостима? (Нема.) Пошто нема приговора, питам Одбор да ли прима ову Уредбу и у појединостима? (Прима.) Одбор прима ову Уредбу и у појединостима.

Прелазимо на гласање о предлогу секције за резолуцију. Молим господина известиоца, да изволи прочитати резолуцију.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Одсек предлаже резолуцију, којом се позива Влада, да у закону о чиновницима у прелазним наређењима предложи на јединственим начелима засновано решење за чиновнике и службенике свих грана државне управе као што је то већ и у другим државама учињено.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Јавља ли се ко за реч? (Не јавља се нико.) Пошто се нико не јавља за реч, питам Одбор, да ли прима предложено резолуцију? Господа, која примају, нека изволе седети, господа, која не примају нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је ова резолуција примљена.

Прелазимо на расправу Уредбе под бр. 12 главног списка Уредаба.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Објашњење број 12 у опреци је са начелима Устава, према којима је само ствар судова да тумаче законе, а према изјави Владе сада већ безпредметно.

Др. Жарко Миладиновић: Држим, да је мало незгодно да ми узмемо то као разлог: што судови имају да тумаче закон, те да се због тога ова Уредба укида. Закон не тумачи само суд него свака власт, а аутентично га тумачи само Народна Скупштина.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** За реч се није нико пријавио. Питам Одбор, да ли прима предлог V. секције односно Уредбе под бр. 12-ог списка, која се укида? (Прима.) Објављујем, да је примљен предлог секције, да се Уредба под бр. 12 укине.

Прелазимо на Уредбу под бр. 13.

Известилац др. **Славко Шећеров** (чита): »Секција предлаже, да се број 13 списка, Уредба о издавању под закон права превоза преко река и језера, која леже у унутрашњости Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, обнародована у »Службеним Новинама« 7. маја 1921. године укине«. Молим, господине Председниче, да ми дате реч.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Има реч господин Славко Шећеров.

Известилац др. **Славко Шећеров** (чита из Навештаја V. Одсека разлоге наведене под бројем 13. гледе укидања Уредбе и то од речи »Уредба о

издавању» до »вода и језера«. — види страну 112. и 113.)

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Реч има господин Жарко Миладиновић.

Др. **Жарко Миладиновић**: Господо, ја сам хтео да кажем, да је овај предлог погрешан. Овде се хоће да одузме једно право држави. Јавне реке и воде као и корита су државна, према тому и превози могу бити само државни. Овако је чудновато. Кад би једно самоуправни тело имало право на реку, како то тражи та секција, онда би често дошло у конфликт са државом. Пошто су ово државне воде, то према томе припада право и држави, да она одређује о превозу. Друго је питање, да ли би добро било да се то законом уреди, но ми би могли сада само резолуцију допети. Осим тога овај се предлог противи данашњем закону и данашњем правном схваћању. Има јавних река и приватних као и приватних земаља. Ја се у опште чудим, како је могао такав предлог изаћи, кад се ово противи фактичном стању и данашњем схваћању!

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Реч има господин Министар саобраћаја.

Министар Саобраћаја **Никола Узуновић**: Малко је незгодно, што извештај за данашњу седницу није нам на време стигао, те тако дирекција речног бродарства, није била обавештена о томе, да узмогне реагирати на разлоге изнете у сада прочитаном предлогу. Несумњиво је, да кад је основана дирекција речног бродарства, да је морала рећи и ово питање, које је у уској вези са правилном пловидбом. Добро је приметно госп. Жарко Миладиновић, да и ако има ствари, које износи госп. извештач у том погледу, како да се рукује са тим приходима, ко да их и у коју касу да их узимље, али је неоспорно то, да само право превоза мора бити контролисано по држави, од дирекције речног бродарства, јер иначе би могли настати сукоби, јер би интереси уредне пловидбе могли бити тапирани. Ако то право називље господин монополом, онда би се то исто могло рећи и за друге тому сличне ствари, да су монополи појединих других тела.

Место тога направљена је једна уредба, по којој се конкурише под условима, који су прописани и онда то право добија онај, који најбољу понуду ставља.

Ја молим господина извештача као и одбор, да се за овај моменат задовољимо тиме, да кад је једна ствар регулисана уредбом, која је у интересу државе, да она и надаље остане тим пре, кад и господин Министар Финансија заједно сампом моли, да та уредба остаје. Посао по садашњој уредби функционисао врло добро и без штете, по уредан саобраћај, па зато молим, да се разлог господина Шећерова резервишу за евентуалну измену закона доцније и оних тражења, која су оправдана. Ја молим, да досадашња уредба остане, јер ову уредбу не бих могао примити.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има реч господин извештач.

Извештач др. **Славко Шећеров**: Господин Миладиновић говори о државини јавној и приватној, ма да те дистинкције у уредби нема. Уредбом се установљује, да држава односно Дирекција има право да сваки превоз преко реке и језера има да иде под закуп.

Господо, ја се не бих могао сложити с тиме, да се то у таковој општој форми узакони. Ја ћу казати случај, који је локално значајан. Један рукавац реке Тисе протиче кроз нека села и отцепљује тиме села од својих земљишта. Сада долазе ти мештани у тај положај, да морају плаћати превоз и да траже од државе право превоза на своје рођено земљиште. И ако не узакуне то право превоза, онда они до свог рођеног земљишта не могу доћи.

Ако је то тако, а с друге стране ако држава хоће на тај начин да добије што више извора за своја финансијална средства, нека их тражи на другој страни; рецимо нека удари порез на превоз, на транспорте, на жељезнице и т. д. тако ће наћи та средства. Али од овога пореза не може се годишње добити ни 200—300.000 динара. Ми не можемо допустити, да поједина села само зато, што леже на језерима и рекама, долазе у незгоднији положај, него она села, која леже у унутрашњости.

Како би то било, господо, кад би држава на једанпут рекла, не сме се прелазити преко друмова, него да сваки мора платити за прелаз. И то је једно државно земљиште; то је држава платила, изградила и инвестирала велике суме, али међутим не узакунљује то право. Међутим на рекама, које је природа дала и чија правна природа није јасна у Уставу, ја се морам оградити од мишљења господина говорника, јер кад би било тачно, да су површине државна својина, онда би и рибарска површина била својина државе. Међутим рибарске површине су својине обалних сопственика. (Гласови: Како где!) Кад држава признаје право сопственицима на експлоатацију унутрашњости водених површина, не знам, зашто не би овде могла олакшати саобраћај?

Ја ћу вам навести укратко историјат о једном таквом случају. Постојала је једна скела у Паланци између Илока и Паланке. Издавање у закуп оснивало се на старом регалном праву за време Аустро-Угарске државе. Такових је прелаза било и у Војводини на појединим рекама. По старим прописима бивше Аустро-Угарске државе то право је издавало Министарство Финансија. Кад су дошле наше власти, није се знало, ко је надлежан за издавање тога права. Дошао је предлог о том издавању у Дирекцију Државних Добра, онда у Дирекцију Посредних Пореза и након дутања дошао је тај предлог у Министарство Саобраћаја. Министарство Саобраћаја није знало, шта да ради и уредило је то питање уредбом.

Ја немам ништа против тога, да се регално право задржи, али треба да га задржи држава. Ја молим господина Министра, да се не држи ове уредбе, која је брзо израђена, него да ствар уреди како одговара економским интересима области, а на крају крајева треба да се држимо Устава.

Не можемо сваку уредбу, која је донета без обзира на Устав да узаконимо. Мислим, да то није задатак Законодавног Одбора. Надам се, да ће Законодавни Одбор схватити своју дужност тако и да ће одобрити решење секције.

Др. **Жарко Миладиновић**: Господин извештач се позива на то, да друмови постоје и да се могу употребљавати. Они се могу употребљавати како то закон наређује, а нико не може преко друма да оре, него само може да иде по њему и да

се вози. Што се тиче рибарства, то је на другој основи, нарочито оно рибарство, које има регално право, то су повластице, које су даване и то су изузеци још од ранијих времена. А што се тиче пловидбе ту нема регалнога права, и то што би било незгодно за по неко место, да би становници тога места имали да се превозе, то зависи од државе, држава може да да бенефиције тим местима и да им олакша, да могу лакше долазити до својих добара. То може да буде и то су изузеци, али од њих не треба правити правило. Ово што ја говорим то не стоји у противности са Уставом. Према томе, са свим је оправдано ово што тражи господин Министар Саобраћаја и ја држим; да би требало да остане као што тражи господин Министар.

Јован Јовановић: Ја писам био у тој секцији, кад је претресано то питање, али ја бих хтео да скренем пажњу Зак. Одбору, да овде у чл. 96. тачка 8. као год и у чл. 117. — бојим се, да је то лимитативно право Министрово. По чл. 96. Устава каже се: да спадају обласне и саобраћајне установе под управне власти, и онда има оист чл. 117.: да »државном имовином управља Министар Финансија у колико закон другачије не нареди, али каже да руде, лековита врела и природне снаге су својина државна. О давању рударских повластица донеће се нарочити закон«. Ја бих молио да при одлуци нашој водимо рачуна о томе, нарочито о тачки 8. чл. 96. Ја бих био пре да прихватимо мишљење секције, која је предложила ову измену.

Др. Јанко Шимрак: Ја бих само хтео да кажем то, да се слажем са извештајем секције. Ми смо ту ствар дали секцији да размисли о њој и она је донела овакво решење. Ја не видим разлога, да ми одступамо од тога мишљења секције, а ако се Министар не слаже са извештајем секције, нека се ствар врати секцији, па нека се тамо расправи, а не овако. Наш Зак. Одбор изабрао је нашу секцију и дао јој пуно поверење, а особито већина одбора мора имати поверење у секцију, то је бајачи парламентарни обичај, дакле не можемо ми сада да променимо ствар и да кажемо другачије, него нека се секција споразуме са Министром, а ми о томе овде више не можемо да расправљамо.

Министар Саобраћаја Никола Узуновић: Ја држим, да не може бити речи о питању поверења или неповерења, него да је овде специјално питање од значаја како га је представио г. извештач; али од стране секције се тражи, да се Уредба систира. Међутим ова Уредба, баш како је г. извештач навео, дошла је и регулисала је извесна питања, која су дотле била нејасна. Сам случај, који је навео г. извештач, показао је, да се ту није знала ни надлежност ни у опште компетенција, и питања су тако остајала отворена, а међутим она су од значаја за правилност саобраћаја како са разлога, које сам изнео, тако и из разлога унутрашње службе: контроле, надзора царинско-полицејско саобраћајног, који сви разлози говоре за то, да то питање треба пре да је у рукама државе него ли самоуправних тела.

Разлогу г. Јовановића: да су у једном члану Устава лимитативно изнете извесне ствари и као ексцепције поређане за самоуправна тела, — говори за то, да кад се хтело истаћи пита се изузима за самоуправна тела, нико није ни мислио на саобраћај, јер је већ то стара ствар и традиција да саобраћај оваких размјера мора остати у држав-

ним рукама. И баш то што нигде није поменуто, да се то одузима од државе, баш то значи, да је то остављено држави, која има то још од најстаријих времена. И зато кад стоји предлог, да се Уредба систира, долази само по себи да ја истичем свој противпредлог молећи Законодавни Одбор, са резервом, коју сам направио за мишљење г. извештача; да се у даљој будућности могу предузети потребне мере за још правилније регулисање овога питања, да се ова уредба пусти на снагу, да би се ово питање регулисало као што треба.

И г. извештач је изнео многе моменте, који могу у будућности лепо да послуже да се ово питање још боље регулише, али ја нисам схватио, да се он одлучно противи данас овој Уредби.

Љуба Јовановић: Ја сам хтео да предложим ово, што је предложио г. Шимрак, а и г. Барић. Ја сам стекао ово уверење: да је Уредба решила ово питање у смислу, како да кажем, државне управе, и схватила је ово питање о превозу преко река и језера као предмет, о коме има само држава да се брине. Међутим, по нашем Уставу уставотворац је одредио, да ће један део саобраћајних брига пренети се и на самоуправна тела. А ви врло добро знате, да ми имамо путева и општинских, ереских, окружних и обласних. Исто тако имамо и жељезнице, који су много кружнији објекти него што је једна скела. Дакле, несумњиво је да је гледиште г. Министра и Владе, која је издала Уредбу, правилно кад хоће да и тај део саобраћаја подведу под управу државну и да држава о њему доноси прописе. Али је исто тако, по мом мишљењу, јасно да неки делови имају сасвим локалан значај, које држава може препети на самоуправна тела. Дакле ја мислим ово, да бисмо са обзиром на позитивна уставна наређења, с друге стране на оне разлоге, које је изнео г. Министар, најбоље урадили, да вратимо ову уредбу V. секцији, да она у њу унесе све што треба. Јер ако бисмо усвојили предлог, да поништиме уредбу, онда би настао један вакуум а свакако кад би се извршило укидање ове уредбе, вратили би се у важност многи ранији прописи, који су створили хаос а тај се хаос хтео избећи. Ја бих молио г. извештача, да то усвоји. (Извештач и Министар Саобраћаја примају овај предлог.)

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Господо, у колико сам ја разумео г. Министар Саобраћаја примио је предлог г. Љубе Јовановића а исто тако и извештач да се Уредба врати V. секцији. Тиме смо свршили ове уредбе Министарства Саобраћаја, за које је секција израдила реферат. Ја ћу молити Законодавни Одбор, да избере два члана, који ће редиговати ове наше закључке.

Љуба Јовановић: Не, сада, него кад секција редигује усвојене уредбе и кад их ми изгласамо.

Петра Марковић: Молим, да се одреди један референт из Министарства, који ће присуствовати седницама Законодавног Одбора.

Министар Саобраћаја **Никола Узуновић:** Ја молим да Законодавни Одбор извести Министра Саобраћаја, кад се држе седнице Законодавног Одбора и онда ћу означити референта.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Прелазимо на расправу Уредаба Министарства Пошта и Телеграфа. Расправља се о уредби бр. 3. списка.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже, да се уредба о привременом регулисању звања и плата поштанских, телеграфских чиновника и службеника ван Србије и Црне Горе од 27. 6. 1921. г. »Службене Новине« бр. 158. уваже без измена.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има ли од стране чланова Законодавног Одбора приговора тој Уредби?

Др. **Стјепан Барић**: Јесу ли изједначене плате чиновника у Србији и чиновника ван Србије? (Известилац др. **Славко Шећеров**: Јесу!)

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Пошто се нико није јавно за реч, прелазимо на гласање у начелу. Господа чланови Законодавног Одбора, која примају предложени законски пројект за подлогу специјалне расправе, нека изволе седети, а господа, која су против, нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Проглашавам, да је ова Уредба прихваћена за подлогу специјалне расправе.

Има ли ко каквог предлога за измену одредаба ове уредбе. (Нема.)

Предлога нема; оглашавам, да је ова уредба примљена.

Прелазимо на расправу уредбе бр. 2. списка.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже, да се »Уредба о поштанском, штедном, чековном и вирманском промету у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца од 26. 7. 1921. г. прими са извесним изменама.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Отвара се начелан претрес. За реч се није пријавио нико. Питам одбор, да ли прима предложени законски предлог за подлогу специјалне расправе? (Прима.)

Проглашујем, да је Законодавни Одбор прихватио законски пројект за подлогу специјалне расправе.

Прелазимо на расправу у појединостима.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже: у првом члану Уредбе после првога става има да се дода нов став, који гласи:

»Поштанска штедионица са поштанским чековним заводима је самостално правно лице; свукупна њезина актива јамчи, у првом реду за покриће уложака и других њених пасива, а јамство државе предвиђено у првом ставу наступа тек у случају кад поштанска штедионица не би могла удовољити својим обвезама«.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има реч г. **Жарко Миладиновић**.

Др. **Жарко Миладиновић**: Мало је стилизација нејасна. Прво и прво не би требало истицати, да је поштанска штедионица самостално правно лице. Ми знамо, да је то државна установа и то може да заводи. Није самостално него правно лице, ма да се у закону то не дефинише. Ја предлажем, да се избаци реч самостално и да се каже само да је поштанска штедионица правно лице.

Известилац др. **Славко Шећеров**: То је стављено по сличности као што је самостална монополска управа.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: За реч се није нико више пријавио. Господа, која примају предлог секције са прочитаном напоном после првог става, нека изволе седети, а господа, која су за предлог г. др. **Миладиновића**, не-

ка изволе устати. (Већина седе.) Објављујем, да је чл. 1. ове уредбе са напоном примљен. Дакле остају речи, да је поштанска штедионица самостално правно лице. Прелазимо на расправу чл. 3.

Известилац др. **Славко Шећеров**: У чл. 3. други став тач. 1. има да гласи: »да даје зајмове на заложне вредносне, државне хартије, за које држава јамчи, хартије самоуправних јавних тела, заложнице хипотекарних завода и обавезнице задружних савеза, изузевши акције. (Види чл. 34. тач. 2 б.)«

После тачке 5. треба да се дода као нова тачка 6. да комисионално купује и продаје страну валуту, менице и чекове, гласаће на иностранство. Тачка 6. постаје тачка 7.

Неко је место хартије ставио папире.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: За реч се није пријавио нико. Господа, која примају ове измене код чл. 3. нека изволе седети, а господа, која су против, нека изволе устати. (Сви седе.) Објављујем, да су измене и допуне код чл. 3. примљене.

Код чл. 4. па до чл. 33. нема никаквих предлога за измену од стране секције. Да ли има какав предлог од стране чланова Законодавног Одбора? (Нема.)

Проглашујем, да су чланови од 4. до 33. примљени. Прелазимо на чл. 34.

Известилац др. **Славко Шећеров**: У чл. 34. други став, тач. 1.а) гласи:

»Куповином државних хартија и хартија за које држава јамчи: зајмова самоуправних јавних тела«.

Тачка 2.а) гласи:

»Улагањем на текући рачун уз кратки отказни рок код добро фондованих новчаних завода (задружних и незадружних), који су у Краљевини протоколирани (контокурентни улошци)«.

Др. **Јанко Шимрак**: Ја бих молио, да се у загради после речи хартије стави »папире«, и тако свуда учини.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Ја примам ову измену, јер је на своме месту.

Јован Јовановић: Тако исто и ово самоуправних јавних тела треба изоставити »јавних«.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Претрес је довршен. Гласаће се о предлогу секције са допунуом посланика г. **Шимрака**. Господа, која примају предлог секције нека изволе седети а која су против нека дигну руку. (Чује се: Молим само да се изостави реч »самоуправних« довољно је кад се каже »јавно тело«).

Јован Јовановић: Ја мислим, да би реч »јавна« била сувишна.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Пристајем на ово.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Прима ли Одбор допуну, коју је предложио г. посланик **Јовановић**? (Прима.) Прелазимо на претрес чл. 35.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита:

У чл. 35. 3. став има да гласи:

»Вишак, који преостане после намирења горњих зајмова, мора да се употребити:

1. до 1% за награду чланова Народног Већа;

2. до 5% за награду оних службеника Поштанске Штедионице и чековних завода, који су својим радом заслужили нарочиту награду. Висину награде после одобрења биланса одређује Министар Пошта и Телеграфа у споразуму са Министром Финансија, Трговине и Индустрије;

3. 1% се ставља на расположење Министру Просвете, да може, према правилнику који ће сам прописати, наградити марљиве ђаке основних школа са уложним књижицама Поштанске Штедионице, винкулисаним до пунолетности;

4. 30% остатка за оснивање односно повећање подлоге (резервног фонда) до висине прописане у наредном чл. 36.;

5. Што преостане има се унети у приходе у Државну Благајну као буџетски приход Поштанске Управе.

Јован Јовановић: Ја нисам чуо, да је овде прочитана код чл. 34. тач. 2. Да ли је то избачено или није?

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** То је прочитано.

Стјепан Барић: Ја бих имао приметити овде код 2. тачке где се говори о овим 5% награде, да је то удешено тако, да један министар може по својој вољи да награђује чиновнике. Међутим требало би ствар удесити тако, да сви чиновници имају да се награде, а ако који од њих не би радио, онда има други начин да се он казни. Може доћи, господе, и неки други министар, у коме се нема поверења и он може награђивати своје партијске пријатеље и ја с тога мислим, да би ово требало исправити, да награду до 5% добијају сви чиновници.

Министар Пошта и Телеграфа др. **Славко Милетић:** Г. Барић није ову тачку добро прочитао. Висину награде не одређује само Министар Пошта, него је ту и Министар Финансија и Министар Трговине и Индустрије. (**С. Барић:** То је исто.) Није то исто, јер, ако немате поверења у једног човека, ви морате имати поверења у двојцу.

Стјепан Барић: Може бити случај, да се стави Влада само од радикала или само од демократа и онда може бити случај, да они награђују само своје људе.

Министар Пошта и Телеграфа др. **Славко Милетић:** Ја не могу да пристајем, да се унесе оваква измена какву г. Барић тражи. Министар је једини компетентан да цени који чиновници нарочито заслужују да се награде, а колегијум је ту да исправи, ако би грешке било.

Јован Ђоновић: Ми се и у секцији нисмо могли сложити код овога питања и ево, видите, спор је дошао и овде. Ми се нисмо могли сложити и нисмо могли примити тај факт, да Министар Пошта са својим колегама може дискреционо одређивати висину награде, те смо онда стали на гледиште, да је много zgodније установити један правилник о томе. Ја констатујем, да овака одредба оставља прозор корупцији, што не би требало и у интересу саме Владе, чиновника и државне службе. С тога, молим г. Министра, да не прави питање од овога, јер у колико га буде више право, у толико ће горе изгледати по њега и Владу. Молим, да се донесе одредба, која ће предвидети, да се мора прописати правилник за награду, који ће изградити Министар, јер давање награда треба да иде по правилнику. Најзад, молим Одбор да не

поступи у овој ствари као секције и да не прими без дубљег промишљања редакцију како је предложена, већ онакву како то захтевају интереси државне службе и морала.

Др. **Јанко Ширак:** Ја се прикључујем речима господина Ђоновића и држим, да господин Министар неће имати ништа против тога, да се прошири правилник према коме ће се овакве награде делити. Ја се чудим зашто је ова награда уопште одређена за чиновнике. Према овој уредби чиновници су државни чиновници и онда не знам зашто нарочито да се плаћају и зашто да добијају овакве награде. Исто тако би могли тражити сталну награду и чиновници Министарства Финансија, и чиновници Генералне Дирекције Царина, од свега онога што буде дошло у Министарство Финансија или Дирекцији. Ја видим, да је већина Одбора за ову ствар и зато се томе нећу противити, али тражим, да се по правилнику дели ова награда.

Јован Јовановић: Господе, ја мислим, да ова измена са једним правилником није тако капитална, да је не би могао Министар Пошта и Телеграфа примити. Она има свога смисла и зато још што ће унети изврстан бољи ред међу чиновнике. Увек ће се моћи десити да старешина ове или оне награђује, а друге не награђује, а то данас не треба да буде и зато бих и ја био тога мишљења и надам се, да ће Законодавни Одбор то примити а исто тако надам се, да ни г. Министар неће правити од тога питања. На тај се начин један посао решава и правилније и праведније а задовољиће и чиновнички ред у Министарству Пошта и Телеграфа.

Министар Пошта и Телеграфа др. **Славко Милетић:** Ја хоћу да напоменем г. Шираку, да државни чиновници и чиновници чековних уреда нису једно и исто. Чековни уред је банковна установа зато се ту примају они поступци, који владају код банака. Ово, господе, постоји свуда код поштанских штедионица и чековних уреда, па смо и ми то примили а ја држим, да ово неће ништа шкодити већ шта више да ће помоћи служби, јер ће дати подстицаја чиновницима да што више раде.

Начелно немам ништа против тога, да се повери Министарству Пошта израда правилника и да се по томе правилнику посао свршава, а ја држим, да је то минимум поверења, које би могао тражити један Министар, да му се да то дискреционо право, али ако држите, да то не треба да буде, ја се тога права одричем и радо пристајем на то, да Министарство прошири правилник.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Господе, после изјаве г. Министра ја бих вам предложио ову стилизацију: »До 5% за награду оних службеника поштанске Штедионице и чековних завода, који су својим радом заслужили нарочиту награду, на основу правилника који ће изградити Министар Пошта и Телеграфа.«

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** За реч се није нико јавио. Претрес је завршен. Стављам на гласање предлог секције са овом изменом г. известноца. Господа, која су за именом овога члана како га је госпо. известноц прочитао нека изволе седети, који против нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је предложени члан примљен. Прелазимо на претрес новог члана 36.

Известилац др. **Славко Шећеров** чита: »После чл. 35. има се унети нов чл. 36. који гласи:

»Главна Контрола дужна је да прегледа билански рачун губитака и добитака за четири месеца, рачунајући од дана кад јој исти буде упућен на преглед.

Овај преглед врши Главна Контрола у самој штедионици односно према потреби и у чековним заводима. Кад се главна контрола увери упоређујући књиге и рачуне поштанске штедионице са поднесеним билансом и рачуном губитка и добитка, да је све тачно и исправно, потврђује тачност биланса и рачуна губитка и добитка, уверењем од стране својих изасланика на самом билансу у два примерка. Један задржавају изасланици за главну контролу, а други се чува код поштанске штедионице. Ако главна контрола наведене рачуне не пронађе тачним, упућује своје примедбе министрима који су по чл. 39. став. 3. надлежни за испитивање годишњих рачуна.

Ако Главна Контрола у року од 4 месеца, рачунајући од дана када су јој рачуни на преглед послати, не би извршила преглед биланса и рачуна губитка и добитка, поменути рачуни поштанске штедионице, сматраће се исправним.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има реч г. Жарко Миладиновић.

Др. **Жарко Миладиновић**: Као што се види из предложеног члана, овим се чланом иде за тим, да буду рачуни што пре прегледани и за то се каже, да Главна контрола мора за четири месеца прегледати рачуне од дана кад јој исти буду упућени. То је добро. Али нема рока предвиђеног у којима та установа мора те рачуне да поднесе Главној Контроли. По овој стилизацији може проћи више месеца а да установа биланс и рачуне не прегледа и пошаље Главној Контроли, с тога треба да се каже рок у коме ти рачуни треба да буду поднесени, а Главна Контрола онда има у року од четири месеца да их прегледа. Тај рок могао би бити четрнаест дана по свршетку године. Ја не знам, да ли је тај рок довољан али главно је овде тај рок треба предвидети.

Министар Пошта и Телеграфа др. **Славко Милетић**: У члану 38. каже се: »Свршетком сваке пословне године мора се саставити извештај о пословима чековског завода«. Господин начелник, који је води послове чековске каже, да се не може унапред знати колико ће тај посао захтевати времена. Ако обртни послови чековског завода буду мали, тај се посао може свршити за четрнаест дана а ако су били велики може трајати и месец дана. То је тешко узети за рок. У осталом те рачуне као што вам је познато прегледају: Министар Финансија, Министар Пошта и Телеграфа и Министар Грађевина.

Љуба Јовановић: Ово се ни теоријски не може одредити, а исто тако нема ни праксе. Стога нека остане једна празнина, па ће бити законодаваца и после нас, и они ће то питање уредити.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Тиме је претрес у појединостима довршен. Гласаће се о предлогу Секције. Господа, која примају предлог Секције, нека изволе седети, а која су против предлога Секције, нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је предлог Секције примљен.

Код чланова 37.—40. нема измена, само долазе други бројеви: од 38.—41. Има ли каквог

предлога за измену? (Нема.) Објављујем, да су чланови 38.—41. примљени без измене. Тиме смо свршили са Уредбама Министарства Пошта и Телеграфа.

Прелазимо на расправу уредаба Министарства Грађевина. Г. Министар Грађевина није могао доћи овамо, већ је послао стручне референте. Пошто се овде ради о стварима, које су чисто стручне, техничке природе, ја мислим, да се можемо упустити у расправу тих уредаба, и ако г. Министар Грађевина није овде. (Тако је!)

Молим г. известиоца, да извести о уредби број 8.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже, да се узакони и да остане у важности без измене уредба под бр. 8. списка: Наредба повереништва за јавна дела у Љубљани од 19. 12. 1920. године, Ур. 1. шт. 493. о поступку, са парним котловима, који су били купљени без довољних докумената од господарске комисије за стварну демобилизацију у Љубљани.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: За реч се нико није пријавио. Питам Одбор: прима ли овај законски предлог за подлогу специјалне дебате? Ко је за то да се овај предлог прими за подлогу специјалне дебате, нека изволи седети, а ко је против, нека изволи дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је ова Уредба примљена за подлогу специјалне дебате. Прелазимо на специјалну дебату. Предлога за измену нема. Питам Одбор: да ли прима предложену Уредбу и у појединостима. Господа која примају нека изволе седети, а која су против нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је ова Уредба примљена и у појединостима.

Молим г. известиоца да извести о Уредби под бр. 7. списка.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже, да се Уредба под бројем 7. списка: Наредба Дежелне Владе за Словенију од 7. 1. 1920. год. Ур. 1. бр. 19. узакони са овим изменама: да у §-у 1. отпадне ограничење »за лето 1920.«

Овом наредбом измењен је постојећи закон из разлога, што је падање вредности новца изпиквало повишење приреза.

Наредба је била издата само за годину 1920., али потреба постоји да се ово ограничење изостави. Дакле, ова наредба имала би да се протегне и на године 1921., 1922., док год се не буде другим каквим законом регулисало питање ових приреза.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Предлог за измену тиче се једнога члана ове Уредбе. За реч се није пријавио нико. Примате ли ову уредбу за подлогу расправе? (Прима се.) Проглашујем, да је овај предлог у начелу примљен. Прелазимо на расправу у појединостима. Код чл. 1. има предлог за измену, који сте сада чули. Другога предлога нема, а за реч се није јавно нико. Примате ли се овај предлог секције са предложеном изменом? Господа, која примају предлог секције нека изволе седети, а која су против нека изволе дићи руку. (Сви седе.) Објављујем, да је предлог секције са изменом код чл. 1. примљен.

Прелазимо на чл. 2. и 3. Код ових чланова нема никаквих предлога за измену. Примате ли ове чланове? (Примају се.) Проглашујем, да су чл. 2. и 3. примљени по предлогу секције.

Идемо даље.

Известилац др. **Славко Шећеров:** О решењима Министарског Савета бр. 4. и 5. списка одсек је затражио објашњења од Министра Грађевина, а решење Министарског Савета од 5. 3. 1921. бр. 2. списка враћа се Министарству, јер нема законског значаја.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** О томе мислим, да има да донесе дефинитивну одлуку Законодавни Одбор а не секција, да се враћа ствар Министарству, пошто није Законодавног карактера него наредбеног.

То је само предлог одбора.

За реч се није пријавио нико; питам одбор, да ли прима предлог секције, да се уредба под бр. 2., која нема законодавног карактера врати Министарству? (Прима се.) Објављујем, да се ова уредба под бр. 2. враћа Министарству.

Молим г. известивоца да настави даље.

Известилац др. **Славко Шећеров:** О наредби Дезетне Владе за Словенију од 3. 7. 1919. г. бр. 565. Ур. Л. бр. 6. списка, којом се издала задужбина за техничко-високо-школске фондове и одсек предлаже, да се не донесе никаква одлука.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Реч има др. Жерјав.

Др. **Грегор Жерјав:** Године 1920. били су наши ђаци у тешкој ситуацији. Ради тога је покрајинска Влада у Словенији образовала ове нарочите фондове за потпомагање ђака из Словеније. У ове фондове су долазили новци из приватних извора, а нарочито од индустрије. На тај се начин основао један фонд за техничаре, један фонд за медединаре и један фонд за ветеринаре и кушало се, да се приватном иницијативом преко општина и разних одбора прикупиља новац, јер држава није хтела да да доста новца. (**Јован Јовановић:** Не да није хтела, него није могла да да.) Тако је дошло и до тога фонда за техничаре. Како рекох овде је највише учествовала индустрија.

Пошто је дошло до неприлика ради управе ових фондова и пошто је то била једна личност, која јуридикчки није постојала, хтело се да се омогући да у томе суделују сви фактори и стога се од стране Дезетне Владе за Словенију са једном уредбом регулисало ово питање, да се оснује тај фонд, који је јуридикчко лице и да буде под надзором делегата Министра Финансија, а да у управу уђу изасланици разних одељења покрајинске Владе, затим изасланици професора техничког факултета, академског сената и т. д.

Ради тога не видим правог разлога, зашто се не би ова ствар одобрила.

У одсеку је један казао, зашто то није учињено и у другим покрајинама а ми смо одговорили, да желимо да се заведе свагде, пошто држава за ово и онако ништа не мора да плаћа. Међутим било је расположење у одсеку, да је боље да се не донесе никаква одлука и у томе смислу онда Уредба важи према Уставу. С тиме смо се задовољили.

Нарочито је г. Ђонович био противан овој уредби, али су сви други одсеци одобрили уредбе за фондове медединара и ветеринара, само ова није имала среће да буде одобрена. Моја је жеља, да се ова Уредба одобрн.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Реч има г. Ђонович.

Јован Ђонович: Господо, ја имам прво да се објасним са г. Жерјавом, а друго да дам реч по овоме предлогу секције. У колико се сећам, ја свакојако нисам био противан Уредби, зато што је, право да вам кажем, и сада не познајем. Ја сам био против оваквог закључка секције, па сам сигурно противу и сада, јер ово је уникум да једна секција подноси овакав извештај! Нама је дато да предложимо пленуму Законодавниг Одбора једну солуцију и онда ми морамо казати, какво је наше мишљење, да ли смо »за« или »против«, а никако не може бити и за и против. Ово је међутим, како народ вели: »не зна му се крснога имена!« Стога бих био за то, да се ова одлука врати наново секцији па да секција донесе своје решење, да ли да се ова Уредба оснажи или одбаци и тек онда да се о њој и овде говори.

Љуба Јовановић: Изгледа ми, господо, да ово није некаква грађевинска ствар, него школска и просветна: реч је о једној задужбини. То би ипак требало некако да спада у компетенцију Министра Просвете. Ја предлажем, да се она скине са дневног реда и упути П. секцији на решење.

Др. **Јанко Шимрак:** Не знам са којим би се предлогом сложио, да ли са предлогом г. Јовановића или дра. Жерјава. Ја мислим, да треба прихватити предлог г. Жерјава, јер ако су све Уредбе прихваћене за остале факултете, зашто да се не прихвати и ова Уредба:

Стјепан Барић: Господо, како је секција решила види се, да је секција за то, да се ова ствар остави каква је да се оснажи, јер кад се не доноси никаква одлука, сматра се да је Уредба оснажена.

Јован Јовановић: Ја мислим, да се оваква одлука секције не може примити, јер то није права и чиста одлука. Ја бих пре био за предлог г. Љубе Јовановића, да се Уредба врати П. секцији на поновно разматрање и решење.

Др. **Момчило Нинчић:** Ја мислим, да ову Уредбу треба вратити П. секцији или финансијској секцији, дакле просветној или финансијској секцији. Она је сасвим случајно дошла у ову секцију због тога што се ту спомињу неке техничке речи. Није, господо, тако проста ствар установљавати специјалне фондове. Са финансијског гледишта то је веома крупна ствар. Може бити да је мала сума у питању, али начелно то је веома крупна ствар. Чим господо, имате државни буџет, морате избегавати посебне фондове. Ја предлажем, да се то упути или просветној или финансијској секцији.

Известилац др. **Славко Шећеров:** Господо, усвајам ово мишљење, да се врати секцији и да се после претресе, да се евентуално упути финансијској секцији.

Потпредседник др. **Светислав Поповић:** Према својој материји ова ствар спада пред просветну или финансијску секцију или грађевинску секцију. Цела се ствар дакле скида са претреса и упућује другој секцији.

Тиме бисмо, господо, свршили уредбе Министарства Грађевина, о којима је секција поднела извештај.

Мислим да данашњу седницу закључим. (Прима се.)

Данашњу седницу закључујем, а идућу урочем за сутра у 9 сати пре подне, са дневним редом: Наставак претреса о извештају цете секције.

(Седница је закључена у 12 и 30 часова.)